

Агротехнически и растителнозащитни мероприятия при рапица

Автор(и): Растителна защита
Дата: 13.11.2017 Брой: 11/2017

Борба с плевелите

Сеитбооборот

Най-добри предшественици са зърнено-житните, бобовите и окопните култури, които освобождават площта рано и има достатъчно време за подготовка на почвата за сеитба на рапицата. Слънчогледът е неподходящ предшественик, тъй като и двете култури са гостоприемници на икономически опасни болести. Най-добре е културата да се засява на едно и също място през 3–4 години. Рапицата е добър предшественик за житните култури, тъй като изчиства почвата от патогени и потиска развитието на някои плевели, като балура и трискота.

Обработка на почвата

Необходимо е да осигури рохкав и мек повърхностен слой, без буци и плевели, без растителни остатъци от предходната култура. Семената на рапицата са много дребни и изискват твърдо легло. Валирането преди и по време на сеитбата спомага за дружно поникване и съхранение на почвената влага.

Добра влагозапасеност на почвата

При продължително засушаване се препоръчва изчакване на валежи, за да се извърши сеитбата при добра влагозапасеност на почвата –около 70% от ППВ.

Подходящ почвен тип

Най-подходящи за рапицата са почвите със среден до тежък механичен състав, с неутрална реакция – рН 6–7, богати на хумус и калций, с добри влагозадържащи качества и които не са склонни към образуване на почвена кора.

Сеитба

Оптималният срок за засяване на рапицата е от края на август до края на септември. До настъпване на зимните студове растенията трябва да са формирали розетка с 6–8 листа и с добре развита коренова система. За равномерното поникване оптималната дълбочина на сеитба е 2–4 см.

Торене

Най-точно се определят запасеността на почвата и торовите норми, необходими за културата, след почвен анализ за всяко конкретно поле. Фосфорните и калиевите торове се внасят с основната обработка на почвата, а азотните – като подхранване. За формиране на добър добив от семена се препоръчват следните торови норми:

- при слабо запасени почви: азот 18–20 кг/дка, фосфор 8–10 кг/дка, калий 10–12 кг/дка;
- при добре запасени и високо плодородни почви: азот 14–16 кг/дка, фосфор 6–8 кг/дка, калий 9–10 кг/дка.

Борба с плевелите

Силното заплевеляване на рапицата намалява чувствително добива и може да е причина за разораване на посева още през есента. Ранното унищожаване на плевелите намалява конкуренцията върху културата за вода, светлина и хранителни вещества. При избор на площи за засяване с рапица да се избягват силно заплевелелите с полски синап и дива ряпа поради опасност от кръстосано опрашване и затруднена борба с плевелите от същото семейство. С предимство борбата с плевелите трябва да се проведе през есента с почвени хербициди, внесени преди сеитба или след сеитба, преди поникване на културата или в ранни фази на рапицата и плевелите.

Борба с неприятелите

През есента рапицата се напада от неприятели, които при определена плътност могат да причинят големи стопански загуби. Целта на есенното третиране на рапицата с инсектициди е да се запази в максимална степен целостта на листната маса на растенията за успешното им презимуване. С предимство да се засяват обеззаразени с инсектициди семена и редовно да се обследват посевите за определяне числеността на неприятелите.

Рапична листна оса –*Anthalia rosae*

През есента се развива трето поколение на неприятеля. Възрастните оси летят до края на октомври и снасят яйцата си по семеделите и първите същински листа. Младите лъжегъсеници се хранят по долната страна на листата, като ги нагриват под формата на малки ямички. С нарастването си те прогизват отвори по листните петури, които постепенно се уголемяват, правят периферни нагривания, а по-късно изяждат цялата листна петура, без главните нерви. След като завършат развитието си, лъжегъсениците се заравят в почвата и остават да зимуват.

Контрол:

Борбата срещу рапичната оса се извежда при праг на икономическа вредност 2–3 броя/м² лъжегъсеници или 2–3 броя/м² повредени растения.

Регистрирани инсектициди за борба:

Карате Зеон 5 КС – 15 мл/дка; Цитрин макс – 5 мл/дка, Децис 100 ЕК - 6,3 мл/дка, Дукал 25 ЕК - 20мл/дка, Пиринекс сюприйм 3В - 60мл/дка

Рапична стъблена бълха –*Psylliodes chrysocephala*

Рапичната стъблена бълха е разпространена повсеместно и във висока плътност нанася огромни щети. Неприятелят развива едно поколение годишно. Зимува като яйце, ларва и възрастно насекомо. През септември възрастните започват усилено да се хранят и от края на септември до средата на декември снасят яйца. Излюпените ларви отначало се вгизват

в епидермиса на стъблата, а по-късно по дръжките и централните жилки на листата. Част от ларвите се излюпват през пролетта.

Сходен вид с рапичната стъблена бълха е **Малката рапична стъблена бълха**. По рапицата вредят още – черна, светлокрака, вълнистоивичеста, ленова, конопена и други видове земни бълхи.

Контрол:

Химична борба се извежда при праг на вредност: 2 бр. възрастни/кв.м при поникване; 4 бр. възрастни на кв.м след поява на 3-ти лист; 3–5 бр. ларви на растение.

Регистрирани инсектициди за борба:

Маврик 2 Ф – 30 мл/дка; Цитрин макс – 5 мл/дка; Дека ЕК – 30 мл/дка; Децис 100 ЕК – 5 мл/дка; Дукат 25 ЕК – 30 мл/дка; Магеос – 5г/дка; Нуреле Д – 60 мл/дка; Пиринекс сюприйн 3В – 60 мл/дка; Шерпа 100 ЕВ – 25 мл/дка.

Рапичен бръмбар – *Entomoscelis adonidis*

Бръмбарите нападат рано засятата рапица и се хранят с листата. При висока плътност могат да разреждат посева. При дълга и топла есен, с малко валежи, вредят ларвите. Те се хранят с листната маса на рапицата, като я унищожават изцяло и остават само жилките.

Контрол:

Праг на вредност: 2–3 бр. бръмбари/кв.м при поникване.

Рапичен скритохоботник – *Ceuthorrhynchus picitarsis*

Вредят ларвите на неприятеля, които правят ходове в дръжките на листата, а след това преминават в стъблото. При слабите растения, с тънки и къси листни дръжки, те достигат до централната част на стъблото и се вгризват във вегетационния връх още през есента. Такива растения загиват или не образуват централни стъбла, а само странични.

Контрол:

Химична борба да се води при плътност: 2–4 бр. бръмбари/кв.м.

Регистрирани инсектициди за борба: Маврик 2 Ф – 30 мл/дка;

Цитрин макс – 5 мл/дка.

Борба с болестите

Сухо стъблено гниене (Фомоза)

Причинител: *Leptosphaeria maculans* – гъба. Болестта по рапицата се проявява от поникване на растенията до фенофаза „6-и лист“. Върху най-долните листа се образуват неправилни закръглени, сивозеленикави петна, с дребни черни точки по тях (пикнидиите на причинителя). Петната постепенно некротират и обхващат листните дръжки и стъблото. Заразяването на стъблото става непосредствено на нивото или над почвената повърхност. Фомозата напада и кореновата шийка с появата на тъмни петна, които водят до изсъхване и загиване на растенията. Болестта се развива на хармани в посева и при благоприятни условия много бързо обхваща цялото поле. Причинителят се запазва в растителните остатъци и отчасти в семената на рапицата. Развитието на фомозата се благоприятства от дъждовно и влажно време и оптимална дневна температура 22–24 градуса.

Контрол:

За контрол на болестта да се прилага балансирано торене и да се води борба с неприятелите по рапицата, тъй като повредите от тях са вход за заразяване. За успешен контрол на болестта да се пристъпи към есенно внасяне на фунгициди, което ще намали в значителна степен честотата и силата на заразяването, както и опасността от измръзване на растенията.

Регистрирани фунгициди за борба:

Карамба 60 ЕК – 120 мл/дка; Ориус 25 ЕВ/Династи 25 ЕВ/Тебу- макс 25 ЕВ – 50 мл/дка; Пиктор СК – 50 мл/дка; Фоликур 250 ЕВ/Хоризонт – 50–100 мл/дка; Амистар Голд – 100 мл/дка; Карикс 240 СЛ – 70 мл/дка; Мирадор Форте 160 ЕК – 100 мл/дка; Пропулс 250 СЕ – 100 мл/дка; Тилмор 240 ЕК – 100 мл/дка; Топрекс 375 СК – 30 мл/дка (есен), 50 мл/дка (пролет).